

Sygn. akt II CK 233/04

POSTANOWIENIE

Dnia 9 grudnia 2004 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Henryk Pietrkowski (przewodniczący)

SSN Mirosław Bączyk

SSN Marian Kocon (sprawozdawca)

Protokolant Anna Banasiuk

w sprawie z wniosku G.F., D.F., D.G. - następców prawnych L.F.
przy uczestnictwie M.P. i [...] oraz Gminy W.
o ustanowienie drogi koniecznej,
po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej w dniu 9 grudnia 2004 r.,
kasacji uczestniczki postępowania M.P.
od postanowienia Sądu Okręgowego w P.
z dnia 24 czerwca 2003 r., sygn. akt [...],

oddala kasację.

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy w P., postanowieniem z dnia 24 czerwca 2003 r., zmienił postanowienie Sądu Rejonowego w W. z dnia 24 lipca 2001 r. w ten sposób, że ustanowił dla nieruchomości wnioskodawców służebność drogi koniecznej przez bliżej oznaczone grunty, zgodnie z projektem sporządzonym dnia 27 stycznia 2003 r. przez biegłego sądowego J.W. i zarazem zasądził odszkodowanie pieniężne od wnioskodawców na rzecz właścicieli obciążonych działek. Sąd ustalił, że nieruchomość wnioskodawców nie ma dostępu do drogi publicznej. Od ulicy D. oddzielają ją dwie nieruchomości, to jest nieruchomość stanowiąca współwłasność P. i P.P. oraz M.P. oraz druga stanowiąca współwłasność M. i A.S. Sąd uznał, że przeprowadzenie drogi trasą wskazaną przez biegłego J.W. w opinii z dnia 27 stycznia 2003 r. jest najmniejszym obciążeniem tych nieruchomości.

Kasacja uczestniczki postępowania M.P., oparta na podstawie pierwszej z art. 393¹ k.p.c., zawierała zarzut naruszenia art. 145 § 1 § 3 k.c. i zmierzała do uchylenia zaskarżonego postanowienia oraz przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Na wstępie trzeba zauważyć, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego zostało dostatecznie wyjaśnione, iż kwestionowanie prawidłowości dokonanych ustaleń faktycznych może nastąpić wyłącznie w ramach drugiej podstawy kasacyjnej (por. m.in. wyrok z dnia 7 marca 1997 r., II CKN 18/97, OSNC 1997, nr 8, poz. 112). Skoro zatem skarżąca nie podniosła w ramach drugiej podstawy kasacyjnej zarzutów procesowych, zmierzających do podważenia ustalonego przez Sąd Okręgowy stanu faktycznego, to ustalony przez ten Sąd stan faktyczny jest dla Sądu Najwyższego wiążący. W konsekwencji wyłącznie na podstawie tego stanu faktycznego mogła być dokonana ocena zasadności zarzutu naruszenia prawa materialnego (art. 145 § 1 § 3 k.c.), a nie na podstawie stanu faktycznego, który skarżąca uznaje za prawidłowy.

Istota zarzutu naruszenia art. 145 k.c. sprowadza się do twierdzenia, że z naruszeniem tego przepisu Sąd Okręgowy uznał, iż istnieje przesłanka do ustanowienia służebności drogi koniecznej w sytuacji, gdy wnioskodawcom przysługuje wystarczające prawo drogi przez nieruchomości stanowiącą współwłasność M. i A.S. Innymi słowy, że nie można uznać nieruchomości wnioskodawców za pozbawioną dostępu do drogi publicznej.

Transformacja ustrojowa wymaga zaktualizowania sposobu wykładni i stosowania przepisów kodeksu cywilnego, w tym pojęcia „odpowiedniego dostępu” (art. 145 §1 k.c.) w aspekcie obecnych wymagań konstytucyjnej ochrony własności i potrzeb gospodarki rynkowej. Niemniej jednak za aktualny należy uznać pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w orzeczeniu z dnia 7 lutego 1958 r. (4CR 1021/57, OSN 1959, nr 2, poz. 51), że przez brak dostępu do drogi publicznej należy rozumieć takie położenie nieruchomości, w którym nie ma prawnie zapewnionego i nie skrępowanego wolą osób trzecich dostępu do tej drogi. Jednocześnie Sąd Najwyższy wyjaśnił, co rozumie przez dostęp prawnie zapewniony i nie skrępowany wolą osób trzecich. Według Sądu Najwyższego, brak jest podstawy do przyjęcia, że nieruchomość ma odpowiedni dostęp do drogi publicznej, gdy na jej rzecz nie została ustanowiona służebność przejazdu.

Skarżąca stawiając zarzut, że nieruchomości wnioskodawców nie można uznać za pozbawioną dostępu do drogi publicznej pomija, iż z ustaleń faktycznych Sądu drugiej instancji nie wynika, aby nieruchomość ta miała prawnie zapewniony dostęp do drogi publicznej. Dalej, aby wnioskodawcy z własnej woli utrudnili lub uniemożliwili sobie dostęp do drogi publicznej.

Z tych przyczyn orzeczono, jak w postanowieniu.